

OBMOČNA SREČANJA OTROŠKIH FOLKLORNIH SKUPIN NA GORENJSKEM

MATEJA URBIHA

V sezoni 2005/06 sem si kot strokovna spremljevalka marca in aprila ogledala pet območnih srečanj otroških folklornih skupin, od skupno šestih na Gorenjskem. To so bila srečanja v Domžalah, Kranju, na Jesenicah, v Radovljici in Škofji Loki. Srečanja v Trzinu nisem mogla spremljati, saj se je terminsko prekrival s srečanjem v Kranju. V prihodnje upam, da se podobna terminska prekrivanja ne bodo ponavljala, saj je tako strokovnemu spremljevalcu oteženo delo pri izboru; mentorjem obeh sredin pa je onemogočen obisk prireditev in razgovora po njih, za katere pravimo, da so del našega izobraževanja.

Na naštetih srečanjih so se predstavile predvsem otroške folklorne skupine, ki združujejo osnovnošolske otroke; skupine, ki bi združevale mlajše člane (vrtčevske otroke), so bile v manjšini. Na razgovorih smo ugotavljali, da je delo z manjšimi otroki zahtevnejše. Primerne grafičnega gradiva je malo, spoznavanje le-tega pa zahteva pri predšolskih otrocih poseben pedagoški pristop. Ta problem skupine rešujejo različno: s pogostimi krajšimi vajami, na katerih utrjujejo oblikovano odrsko postavitve ali pa s prisotnostjo vodje skupine na odru med nastopom. Drugi način se je izkazal kot dvorezen meč. Otroci so tako sicer nekoliko bolj gotovi v svoje delo in postavitev na odru pogosto bolj gladko teče; hkrati pa ob usmerjanju vodje izgubijo ali ne razvijejo spontanosti in prepotrebne samozavesti, ki jim omogoča suvereno nastopanje v poznejših letih. Menim, da so otroci v starosti od petih do sedmih let primerno dolgo in zahtevno odrsko postavitev sposobni izpeljati sami.

Na Gorenjskem imamo priložnosti videti kar nekaj skupin, ki prikazujejo izročilo drugih narodov; gre seveda za narode bivše Jugoslavije. Njihove odrske postavitve praviloma prikazujejo le plesno in glasbeno izročilo. Ob tem lahko opazujemo, kakšno

tehnično dovršenost lahko mladostnik doseže ob redni vadbi, pa tudi kako (pre)zahtevno je lahko plesno izročilo za otroka brez ustreznih prilagoditev in poenostavitev.

Prav gotovo je delo vodij v skupinah drugih narodov še posebej zahtevno. Težji je dostop do izobraževanja, inštrumentov, oblačil, informacij in drugega. Vseeno bi bilo zanimivo, če bi katera od teh skupin predstavila tudi druge vidike izročila - otroške igre, izštevance ... Na mednarodnih festivalih in ob izmenjavah vidimo, da v njihovih matičnih državah poznajo tudi tak način dela. Predlagam, naj jim bo to izziv za prihodnje sezone!

V odrskih postavitvah "domačih" skupin se praviloma prepletajo različne prvine izročila; včasih jih je celo preveč, zaradi česar postavitev postane prenatrpana, kar vpliva na slabšo kakovost izvedbe. Le redke skupine se še držijo izrazito plesnega programa. Dobro se je uveljavilo tudi pravilo, da ima odrska postavitev vsebino - da je zaokrožena celota.

Vodje skupin so na razgovorih izpostavili najbolj pogosta vprašanja in težave. Od kod črpati ideje? Kako najti vsebine, ki še niso bile predstavljene? Kako biti izvirni, drugačni? Opazno je, da se teme in uporabljeni elementi (plesi, pesmi, igrice, izštevance) ponavljajo. Letos smo na Gorenjskem na vsakem srečanju videli vsaj eno odrsko postavitev na temo kruha, peke ali mlinarstva. Vsaka skupina je skušala najti svoj pristop, vendar smo imeli pogosto občutek že videnega.

Če bomo želeli biti vsako leto ali vsaj čim pogostejše "sveži", bo potrebnega veliko branja in študija raznovrstne etnološke literature, ki nam ponuja vpogled v različne segmente vsakdanjega življenja. Posegati le po materialu, ki nam ga dajejo seminarji in najosnovnejša literature, je za tako visoko zastavljene cilje premalo.

Otroška folklorna skupina Društva narodnih noš iz Domžal. Radomlje, medobmočno srečanje otroških folklornih skupin. (Foto: Janez Eržen, april 2005.)

Obenem naj se skupine ne bojijo gojiti iste odrske postavitve več let zapored, saj se predstavljajo na številnih drugih nastopih. V otroški folklorni skupini se otroci menjajo relativno hitro in vsaka generacija interpretira odrsko postavitev po svoje. Tako dobivamo otroci in vodje nove navdihe. Ob "izčrpavanju" izročila, ki je seveda nespremenljivo in ga imamo v "omejenih količinah", si bomo morali verjetno sčasoma dovoliti in ustvariti različne pristope k prikazovanju le-tega, hkrati pa seveda skrbeti za visoko raven strokovnosti.

Na razgovorih se je sprožilo še nekaj misli, o katerih želim spregovoriti. Kar nekajkrat je bilo povedano, da se s šegami in navadami v skupinah ne ukvarjajo več, saj otroci, ki so člani skupin, živijo v mestnem okolju ali prihajajo iz drugih kulturnih okolij in zato šeg ne poznajo. Ravno v tem vidim nišo, ki jo moramo v folklornih skupinah zapolniti. Naša vloga ni (samo) zabavati, temveč izobraževati - mlade folklornike in njihovo občinstvo. Šego ali navado mora najprej dobro spoznati vodja skupine, nato pa jo lahko predstavi in približa skupini. Naj jo otroci spoznajo, naj se z njo poigrajo; naj je ne posnemajo slepo, temveč razumejo njen smisel in pomen v

nekem preteklem obdobju. Naj razvijejo svoj pozitiven odnos do nje; morda bodo delčke vključili v svoj vsakdan ali spoznali, da že živijo med njimi; morda jo bodo doživeli le kot zanimiv preostanek preteklosti.

Ali ni raziskovanje, potovanje v druge čase in drug svet pravzaprav čar, lepota in smisel našega ustvarjanja?

V letu 2005 se je medobmočnega srečanja v Radomljah udeležila otroška folklorna skupina iz Ribnega.
(Foto: Janez Eržen, Radomlje, april 2005.)